

*Tutor
et
Curator*

Quatuor modi

Impuberi, curator, pro puberi vel adulto scilicet furioso, prodigo, furdo, muto, et silbo, qui rebus suis pisse non possunt. Item tutor quique datur a iudice quique a testatore. Datur enim a testatore et confirmatur decreto iudicis vel preiudicis etiam datur iusto, scilicet curator non nisi volenti preterea ad litteras. Item tutor non datur certe rei vel cause, sed in curatorum, imo tutor principaliter datur persone et secundario rebus. Sed curator primo et principaliter datur rebus, et secundario persone. Et nota quod quidam est tutor legitimus, quidam fiduciarius, quidam testamentarius, quidam onerarius. Tutor fiduciarius est qui pupilli emancipati cuius propter quod eum emancipavit tutor erat legitimus eo propter mortuo tutelam accipit cum mortis tempore erat in preiudicis parte. Verbi gratia, Ticio duos filios habuit, scilicet Seyum et Deulium. Seyus fuit minor in annis, Deulius fuit pupillus. Seyum habuit in parte et Deulium emancipavit, et ipse tutor eius erat et mortuus est eo propter mortuo, Seyus frater Deulij pupilli fiduciarius est, emancipatione enim perit ius agnationis ne frater sui frater legitimus tutor esse possit tanquam primus agnatus, sed fiduciarius bene. Et sic tutor fiduciarius est frater fratris sui emancipati, vel patuit. Sed si propter emancipet unum de filiis suis impuberem eius est legitimus tutor. Et mortuo patre filius alter maior fiduciarius tutor appellatur.

Tutor legitimus est qui lege precipiente pupilli nascitur tutelam, quales sunt primi agnati et cognati. Regulariter enim traditum est secundum leges, ut ad quem spectat emolumentum hereditatis alius cuius pupilli, ad eundem pertineat et onus tutelae eius, nisi forte sit mulier qui bene vocatur ad hereditatem mortuorum, non tamen ad tutelam substitutis, quod tutrix esse non potest.

Tutor onerarius est qui datur pupillo ut ipsum defendat a vexationibus aliorum, vel datur novitatis gratia ut alios tutores instruat, et venerabile de elec. in glo. super verbo advocatus, vel honorarius datur causa honoris non administrationis, et tales non habent onus, ut reges principes, comites, barones, qui admittunt filiorum causa honoris. Ideo illorum tutela vacat onem non prestat. Instatur de excu. tu. vel cura. §. Item tria onera.

Tutor testamentarius datur qui ex testamento datur tutor filio a propter pupilli, scilicet qui actu in testamento nominatur et assignatur.

Tutor suspectus secundum Azo. in sum. C. eo. tit. datur

iste qui moribus talis est, ut suspectus sit, non enim facultas et paupertas fraudulencia vel callida perversio in rebus pupillaribus suspectum tutorem commendat vel committit. Item in auctoritate prestantia per tutorem expedies est ut loquatur. Facit. l. i. §. de tute. et insti. qui tutor in testa. datur pos. in glo. j. Et facit hoc ad subtilis questionem secundum Bar. pone pupillo est delata hereditas extranei, qui scilicet et patietur ipso tutore habere tamen in domo cuiusdam defuncti a quo delata est sibi hereditas. Queritur an per hoc probetur aditio hereditatis, et vix patietia et scia tutoris auctoritatem inducere videatur, et an in auctoritate sit necesse quod tutor loquatur. Et apparet primo quod sic. Nam talis auctoritas habitandi in domo defuncti in eo qui potest se adire hereditatem induceret presumptio aditionis. Pro hoc facit. l. gerit. ff. de acq. here. Sed pupillo qui non potest adire sine auctoritate tutoris talis auctoritas absque tutoris auctoritate aditionem non inducit, vel patuit. ff. de iur. deli. Solu. Dy. dicit quod scia aut patietia tutoris auctoritatem non inducit. Et sic ex illo actu non probatur aditio. Nisi forte tutor quique mandasset pupillo ut aliquid faceret in illa domo. Nam talis expressio mandati auctoritatem inducit, vel etiam nisi pupillus diutius steterit in domo, scilicet per spatium, et annorum, quod per hoc probatur aditio, quasi omnia fuissent solenniter acta auctoritate tutoris.

De Vacantia bona di-

scussum ea bona que dominum non habent, vel que fisco vel domino alicuius applicatur. Quod pertinet multis modis. Quique si quis intestatus decedit, vel qui testari non potest, vel faciat propter quod heres suus ei succedere non potest, vel etiam ubi alius de consuetudine bona alicuius domino applicat, tunc dicuntur vacare bona.

Vacans possessio. Requiritur. Possessio. Vagabundus est qui non habet domicilium, sed hodie habet, cras alibi, l. i. §. pro. ff. de dam. infect. Sed quasi vagabundus est qui habet domicilium sed raro moratur in eo, et vagatur hinc inde. Et quod queritur isti habent in. c. si. de fo. co. pe. a glo. j. et ibi no.

Valitudo dicitur infirmitas in vno significato, cum frequenter, ut l. i. non potest per Inno. et Hostien. c. si. de testi. l. i. §. si pro valitudine, ff. si quis cau. et l. i. vel qui morbo excus.

Valitudinarij dicunt infirmi qui frequenter egrotat, vel q laborant p lucida interualla, vt q mō sunt post horā infirmi.

Varicosus dicitur curuus, a varice nervo pto, qui nervus in senectute reddit boiem vari cosum et curuū.

Vasallagiū fm Spe. in ti, de feu. Idez ē qd homagiū. Qd enī in frācia dicitur homagiū, i italia vocat vasallagiū.

Vasallus ē feudatarij, et fm vulgare pūno cialtiū nobiles feudatarij vasalli dicuntur. Plebej pō hō mediū nūcupat fm Spe. et vasallus nō pōt viderē feudū sine volūta te dñi. et dū vedit dicitur rogare dñm suū q ab eo recipiat et alter ep̄torē iūestiat, qd si dñs denegat et eū exorare nō pōt det ep̄tori alia bōa equalētia tali feudo inuistēyēditro De hoc in. c. q i eccl̄iaz. d p̄ti. et in vñ. feu. p to. Et h̄ vez nisi ille cui vasallū feudū alienat velit supportare omē guamē. vt i. l. murile gulo. Cde muril. l. xj. Fac. l. ij. in pñ. ff. so. ma. et sic vasallus possit alij in feudū dare suū feudū. etiā inuito dñō. qd viderē nō esse vez et casū. in. c. j. de duo. fra. S3 qrit a q cogsci debeat cā feudū. Pro q no. q fm Ja co. de Bel. cui p̄e oibz stat in h̄ distinguit. Aut loquū d vasallū mioribz. aut maioribz Si maioribz. vt sunt duces: comites: mar chiones: capitanei: q imediate ab ipatore i uestiunt. tūc de p̄trouersia impator cogsci c. j. de lecoradi. in vñ. feu. Idē corā rege d i mediate a rege in feudatis. Si d mioribz q ab inferiore hñt feuda. vt militibz aut no bilibz. Hoc triplr. Aut vertit qstio inē du os vasallos. Aut inter duos qz alter et al ter nō ē vasallus. Aut inter dñm et vasallū Si p̄mū. aut pstat ambos cē vasallos. liti gāt tñ de pte feudū vl finibz. sic ē p̄clusio q corā dñō cui sunt vasalli debet cogsci. c. j. apud quē vl q̄s ca. feu. deter. Aut pstat de vno tñ nō tñ de altero q nihil hz nisi id de q qstio p̄tit. Tūc p ptes curie dicitur cā termia ri. d. c. j. apd quē vl q̄s rē. Aut nō pstat de aliq̄ horz p certo. qz ambo nihil hñt in feu dū nisi illd de q qstio ē. Hoc duplr. Aut p tendūt se inuestitos ab eodē. vel a diuersis dñis. Si scdm iudex cōpetens erit ordina rius loci vel delegat. c. ij. de le. corā. in pñ. cl. in vñ. feu. Si p̄mū h̄ duplr. Aut vterqz dicit feudū suū p̄p̄iū. i. sibi p̄cessus. et sic itez ordinarius erit iudex. d. c. ij. Aut vterqz dic

fuisse suoz pgenitor sic dñs cui curia sua cognoscit. nō tñ sol. p̄all. c. j. Aut vn̄ dicit feudū nouū. i. spm iūestitū alter antiquū. i. suoz pgenitor. ab eodē tñ dñō. tunc oli or dinarij cōpetens erat iudex hodie p pares curie cogsci. Et sic finalit̄ pcludit in pmo casu pncipali q solū vno casu cogsci dñs de cā feudū. i. qñ pstat ambos esse vasallos Scdo cā pncipali tenet glo. in. c. ceterz. de iudeis. q dicit in cā ordinariū loci in q feu dum sitū ē cogscere debere. Tertio casu ite rum p pares curie si rep̄ri pñt. si nō eligā tur alij. Et tales erūt iudices ordinarij qbz lex dat iurisdic̄tiōem ordinariā. Ideo sede bñt p tribunali et fuabūt iur̄ ordinez. Si nō habēt tribunal eligere pñt. Et eoipso q dñs iudicat etiā sn̄ia. p̄p̄ia executioni mā dare pōt. qz feudū dicitur suū territorij. Itēz fm glo. c. romana. §. d3. d ap. l. xj. pcludit si vltra dñm feudū ē alius. p̄m̄us imedias tus ad hunc appellat a sn̄ia dñi feudū. Si talis nō sit tūc ad ordinariū loci i q res si tuat spectat. qz dñs feudū est talī subiectus vt. §. d3. p̄all. Tñ in vñ. feu. ter. ē q i tali ca su ad impatorē appelladūz sit. Et sic sentit Bal. tacite. P̄mū tñ magis placet docto ribz. vt no. in. d. c. ceterum. Et intelligūtur p̄dicta qñ ē qstio d feudo. Sed secus ē dū qstio p̄titur de cognitiōe feudū. i. ad quē p tineat cognitiō eius. Talis enī non p̄tiner ad dñm feudū. siue sit eccl̄iasticus siue secu laris. al̄s esset iudex in sua causā et totum tñ. Cne q̄s in sua cau. qz sic cognoscens de cognitiōe feudū in casu q sibi ad iudicaret cognitiōez talē deberi. Cōsequēter de p̄p̄ie tate feudū sibi ad iudicaret. Debet ḡ supior ordinarius vel alter de hoc cognoscere vel iudicare. vel ptes arbitros eligere debēt q cognoscant. vt no. in. c. vez. in glo. ij. d fo. compe. Et ibi glo. q vtz et qñ secularis iudex possit negligentiaz supplere eccl̄iasticū in cognitiōe talī.

Vates mō sacerdotē. mō p̄pham. mō poetā significat. xxj. di. cleros. post colūna.

Vasa tre sunt oēs pctōres. vt. xxij. q. iij. na buchodonosor. vbi dicit. Vasis tre nūq̄s de redderet interitū si nō spontaneū inueniretur homo habere pctm.

De Wb

Waldini sunt homines certū et signanter

clericus vel canonicus terre vel ecclesie alicuius.
De quibus in l. j. C. de col. illi. ubi dicitur quod col-
legium vbalidinoz non potest constituitur syn-
dicum.

De Ne

Nectigal est tributum quod prestatur de rebz
que vehuntur vel omnibus negociis manuum
a vehendis mercibus dictum. Idez est quod
navium. vt. ff. de pub. et vect. l. j. §. h. titulus
Et fm Azo. in sum. C. eo. tit. vide supra tri-
butum.

Nector est portitor qui vehit. Et vectores sunt
non solum qui vehunt. sed etiam qui vehuntur
in navi. fm Azo. in sum. C. eo. tit. et ff. ad. l.
ro. de lac.

Nectores possunt dici siue habeant merces siue
non. dum tamen opas suas magistro navis exhi-
beant ad nauigandum. Et sunt quique noia
qui possunt actu et passionem. vt hospes zelo-
typus. Requere. §. A.

Nectura. i. vectigal siue navium.

Nebiculum. fm. l. xij. tabu. est via in octo pe-
des extransuerso amfractu. xvj. quod non
est necessarium in actu. Jus trahendi ligna
lapidesve permittitur habenti actum sed via
nisi specialiter puenisset de hoc in actu. Vi-
de infra via.

Ne p. et ponit interdum. vt in l. fundu. sub co-
ditione. §. his p. bis. ff. de leg. j.

Nel etiam ponit p. et interdum. vt in l. sepe
ff. de p. bo. sig. et l. cum qdaz. C. de p. bo. sig.
Etiam ponit alternativae. vt in. ceter ceteras
de relcrip.

Nenatio quid sit hēs fm Bos. in sum. tit. de
cle. vena. Et est triplex. scilicet. oppressiva: arenaria
et saltuosa. Oppressiva est hominum de qua dicitur. Ce-
pit neroth esse robustus venator coram domino. i.
extictor et oppressor. Et sic venator est hominum
exactor et oppressor qui aliquem venatu oppri-
mit. Arenaria est qui sit in arena. vt cum quis locat
opas suas vt pugnet in arena cum aliquo be-
stia detata. hac qui exercet peccat graue. nisi
eaz exerceat gratia virtutum expiendaz. vt. ff. de
postula. l. j. §. Itē senar. et iij. q. vij. tria. §.
infames. circa pn. Et de hac loquitur. lxxvj
di. q. venatoribus. cum duobus. c. sequenti-
bus. Saltuosa est que fit in siluis et saltibus ad
capiendas feras. Et hec est licita. Sed quo-
modo in clericis liceat in propriis personis ve-
nari deficiente familia et vendere: cum illud non

sit vagari. sed necessitati et utilitati ecclesie sub-
uenire ad quod tenent clerici. vij. q. j. p. n. i. et
glo. cle. ne in agro. de sta. mo. in §. p. sonale
et ibi p. cor. et §. venatio saltuosa est illicita ex
tpe et p. sona Et tpe. vt in qdragesima et sab-
batinis noctibus. lxxvj. di. an putatis. Et p.
sona. vt in clerico. In qua tamen distinguendus est
qm epō semp est illicita. lxxij. di. quorundā.
Alijs pō clericis licita est causa necessitatis: vt utili-
tatis: et recreationis. cum rhetoribus: laqueis: et
canibus: dum sit cum silentio et modestia. Nam
etiam monacho licet texere lina p piscibus capien-
dis. vt de p. se. di. v. nuncq. Vide Bos. in su.
de cle. vena.

Vendere est rem pro certo p. cio dare. Et sunt
bona debitoris vendenda si vergeat es alie-
nū. et dilatio dampni sit illatura creditoribus
vt in l. fulcinius. §. adeo aut. ff. q. ex cau. in
pos. ea.

Venditio est de re que habet commercium. Et so-
let poni in iustis quod permittit venditor em-
ptori rem venditam legitime defendere: au-
ctorizare: et disbrigare: que p. ba debet sic in-
telligi quod si de re ipsa lis fuerit facta: orta siue
mora emptori. venditor teneat rem in ipsa li-
te legitime. §. fm leges defendere: auctori-
zare. i. auctor: litis fieri: siue p se litē agere vel
disbrigare. i. litem expeditam ab omni one-
re reddere. Item nota quod venditor est certus
quod rei vendite p. se est propria. et pars condi-
ticia. i. alicui conditioni vel alteri dño subie-
cta: ignorat tamen que et quanta tunc ponitur in
iustro venditionis. sic quod proprium in perpetuum
quod p. dicitur dño subiectum. Hoc est di-
cere quod proprium in hac re. et habeas vt p. p. i.
um in perpetuum. Sed quod p. dicitur habeas cum
ea p. ditione ad quem p. tinet. Itē fm Azo. in
sum. C. de p. et como. rei ven. et Bos. in su.
de emp. et ven. tradit talis regula rotunda
et quadrata. Cum venditio sit pure sine scri-
ptis certe speciei. que degustationem non
recipit. omne periculum spectat ad emptorem.
excepto casu publicatōis. nisi pactū culpa:
mora: calliditas: vel traditio iteruenerit. et
quodlibet p. b. huius regule habet in se pōd
de qua vide Bos. in sum. ubi supra.

Vendicare est coram iudice dicere vel intēdere
rem esse suā vel allegare. vt quā quis dicit hec
res est mea. Et est idem quod intentare. scilicet. ad hoc
solū intendere: vt res sua declare. et sibi do-
minum applicet.

Uelū ē q̄druplex sc̄z p̄secratiōis: ordinatiōis
platiōis: p̄fessionis. P̄fessionis suscipit a
ḡgine v̄l corrupta cū p̄fiter de altari v̄l de
manu. i. xx. anno ad minus. xx. q̄. i. q̄. ii.
puella. Lōsecratiōis iponit in. xxv. āno. vt
ca. q̄. i. placuit. z. lxxvii. dī. placuit. Pōt aut
p̄secratiō ḡginū fieri in die eph̄iaz. In al-
bis paschalibz. l. tota septimana paschali. In
ap̄loz natalibz. nisi sint ḡul lāguore detēte
Tūc enī alijs t̄pibz p̄nt. imo etiā alijs p̄ci-
puls festiuitatibz z diebz dñicis. vt. c. j. de tē.
z q̄li. ordi. Viduas aut null' p̄fessici vela-
re p̄sumat. xx. q̄. i. d̄ votis. in fi. Sz ipemet
velū suscipiāt d̄ altari. xxvii. q̄. j. viduas. q̄
capitibz suis iponāt. z. c. platiū. de his q̄ vi-
me. ve cau. fi. Eps corrupte velū iposuisse
videf m̄ solū iponere silauit. Uelū aut reli-
gionis vel veltē religiosā de manu p̄sbyte-
ri sumere p̄nt. xx. q̄. j. vidua. Secus d̄ velo
p̄secratiōis qd̄ solēnter a solo ep̄o solt' ḡgi-
nī solēnt diebz imponit. Tertiu' est veluz
ordinatiōis. qd̄ olim dabat d̄ laconissis in
xl. anno. xx. q̄. j. Sāctimoniales. xxvii. q̄. j.
diaconissam. Quartum ē velum platiōis
qd̄ olim dabat abbatissis in. lx. anno. x. q̄. j.
iuuenculas.

Uēdit actio. Rēgre. s̄. Actio vēdit.

Venia etatis dat mulieri in. xvii. āno. z v̄-
ro in. xl. si. z. l. oēs adolefcētes. L. d̄ his q̄
ve. eta. imp̄. z tū maior etas requir̄ i abba-
tissa q̄ in abbate. c. Indēntatibz. de elect.
li. vj. lūcto. c. cum in cunctis. eo. dī. Rō autē
in hoc pōt esse. Quia mulier auarior est v̄-
ro. arg. l. i. si ego. in fi. ff. advell. vbi d̄. Se-
natus enī obligate mulierī succurrere vo-
luit nō donāte. Hoc ideo. qz facilius se mu-
lier obligat alicui q̄ donat. z t̄do guberna-
tio patrimonij citi' sibi p̄t cōmitti. De h̄ p̄
cardinales in. c. indēntatibz. p̄all. In sc̄do
casu ratio ē fragilitas sexus. z quia in sp̄i-
tualibz gubernādis non ē mulier ita capax
z habilis sicut v̄r. Et m̄nōr etas requiritur
in muliere in eligēdo. vel eligēte q̄ in v̄ro.
vt in. c. indēntatibz. p̄al. z i cle. vt h̄i. d̄ eta.
z q̄li. Et in m̄nōr etate pōt religionez p̄fi-
teri q̄ v̄r. Rō quia in v̄roqz casu p̄fessus
eligit. z mulier citius p̄fiteri pōt. qz citi' pu-
bes ē z capax doli. Ideo citius etiā pōt se
obligare.

Venire d̄sem debiti est posse pecuniam p̄ce-
tere.

Venire. l. vēdi. vt in. l. fulcintus. s̄. si i d̄sem
z. s̄. multis eiusdē legis. z. l. p̄ce. ff. q̄. ex cau.
in pos. ea. cū si. Est enī p̄bū neutropassiuū
sub voce neutrali significās passionē. Vñ
Exulo zē. Et differūt venire a venio. z ve-
nire a vento. Vñ. Si vis venire cras ma-
ne debes venire.

Venter Rēgre. s̄. Vittere in possessionem
nomine ventris. Et nota qz ventris inglu-
uies ad luxuriāz facile puocat. z omne bo-
num opus dissoluit. Vñ v̄ter z genitalia
sibi metip̄s vicina sunt. vt ex vicinitate mē-
broz p̄federatio itelligat v̄tiorz. xlviij. dī. s̄
Flō enī pl' q̄z necesse ē debem' corpi serui-
re. s̄. solā el' infirmitatē reficere vt ipm ad
v̄sū exercēde p̄tutis habeam' vt. c. puluita.
ea. dī. Vñ Seneca. Flō v̄tior vt comedā. s̄.
comedo vt v̄lūā. Et ideo Bar. comedebat
ad pōdus vt haberet itellectū pariter d̄is-
positū z nunq̄ alteratū. Sic z nos mode-
rate comedamus nō nimia ciboz egestate
vt in. c. nō mediocriter. z. c. nō dico. cum si.
de p̄seca. dī. v.

Verbum in larga significatiōe ponit in iure
p̄ qualibet parte orōnis. a verberando d̄is-
ctum. eo qz aerē p̄berat. vt dicēdo in glo. su-
per p̄bo Institutio. sup p̄bo velocitē. z sup
p̄bo infra zē. Flō ergo capitur hic verbum
sicut in Johāne. c. j. In p̄ncipio erat p̄bū.
Et sicut in Donato. Verbū ē p̄soratōis
p̄out est distincta ab alijs partibus orati-
ōis. s̄. significat dictionem cuiuscunqz par-
tis orationis. Ad hoc aut sunt p̄ba z eoꝝ si-
gnificata imposita vt p̄ ea significet mens
vel voluntas interior ip̄ius p̄bum p̄feren-
tis. Nedū autē p̄bis significat mens hois
s̄. etiam factis: signis: z cōlecturis. l. z inter
modos significādī p̄ba obtineant p̄ncipa-
tum. eo qz clari' z euidentius significant. vñ
volūtas seu mēs p̄ferēt dat significatū p̄-
bo. qz sine mēte p̄bū nihil significat. vt i fu-
rtoso. qz p̄bū ab eo. platiū n̄ h̄z mēte. nec vo-
lūtatē: vt i. l. furtoſus. ff. de re iudi. Et v̄sus
cōis iponit significatū p̄bo. Patet p. l. La-
beo. ff. de suppl. lega. q̄ dīc. Verba accipie-
da sunt ex cōi v̄sū. Et dīc ibi Bart. qz v̄sus
cōis ē triplex. s̄. loquēdi: itelligēdi: z v̄tēdi.
Vñ cōis v̄sus loquēdi ē qz equus certe qz
litat' vocet calofredus. Sc̄do i dīctōe be-
res singular' nūer' significat plis nūerus.
de v̄sū itelligēdi. vt. l. i. v̄sū. ff. d̄ p̄. sig. Et in

usu loquēdi: inest usus intelligēdi. Tercio de usu vtrūq; ponit exēplū d pōderibz z mē furis. vt in. l. exceptio. cū ibi all. l. d. loca. z pduc. De h̄ocabulo p̄bū vide plura i vocabulario cūfūdā docē. legū Aureliē. fm dñm Jo. de Batisco. z incipit. Verbū h̄ nō recipitur. Et q̄ opusculo plures addit ones excerpti. q̄s h̄is expositōibz terminoz inserui. Itē p̄ba sūt accipiēda cū effectu. vt c. relatiū. de cle. nō res. de pe. di. j. hec aut. c. vl. de spō. z. l. j. s. hec at p̄ba. ff. qd̄ q̄s iur. Et debet p̄ba defūre intētiōi. nō at intētiō p̄bis. cū p̄ba exp̄mať intētiō. xxi. q. v. hu mane aures. z. j. q. j. marchio. c. intelligētia de p̄. sig. cū si. Etia p̄ba sunt referēda ad cōmunē intelligētiā. vt i. c. ex l̄is. d. spō. z. l. nō alit. ff. de lega. iij. Et p̄ba generalia sūt generalit̄ intelligēda. vt i. l. j. s. generalit̄. ff. de leg. p̄stā. z. c. qm̄. de p̄u. lepro. z. c. malo res. p̄. ad id aut. i. fi. de bap. Nec p̄bis ē vtrūq; dū. l. vt p̄boz. C. q̄ admitt. ad bo. pos. vbi d̄r Et p̄boz inaniū excludamus captiōes zc. Verba etiā cōmēdatoria nō obligāt. vt. l. si idē filiuffa. s. si adolescēs. in fi. C. q̄ cū eo facit. c. cū venissent. de insti. ibi. nō solum de illo. s. de oibz reddētibz faceret qd̄ placet Sūt enī p̄ba dubia s̄ stipulatorē interpretāda. vt. l. stipulatio ista. s. i stipulatiōibz. ff. d̄ p̄. ob. z. l. qd̄q; de. eo. at. vbi d̄r. Qd̄ nō ē exp̄sum censet obmissum.

Verboz forma est p̄siderāda. Nec ab ea recedendū sine certa causa. vt. c. ex l̄is. d. spō. z. c. Ad auditiā. de p̄bo. sig. In vltimis aut volūtatibus p̄bum indifferēs. vt cum habuerit p̄teritū vl̄ futurū trahit d̄z ad futurū. qz vltia volūtas sp̄ de futuris ē. al̄s a p̄teritate p̄boz nō est recedendū nisi p̄stet loquentē aliud voluisse Vel etiā nisi res aliē salua esse nō possit. Et sic impropetates nō sunt ad p̄sequētiā trahēde. s. excusande fm Berū. in. c. p̄terea. de p̄bo. sig. Etia dīc. l. j. s. si is q̄ nauē. ff. de exer. act. q̄ p̄ba sūt itel. ligēda i p̄p̄to significato. s. possint impro. pilari vt p̄ueniāt materie subiecte. ff. loc. l. si. ij. responso.

Verbis d̄r obligatio cōtrahi. vt p̄ditto cert. vt supra de. l.

Verna est seruus ex ancilla in domo natus Inde d̄r Vernaculus. et ē paruus seruus diminutiū. de leg. iij. l. seruus. s. si. ff. de rel. vendi. l. cum sup.

Vero q̄nq; stat inceptiue q̄n nō p̄cedit ma. teria cui iūgat. sequēte. vt d̄ elect. sup. eo p̄o Qnq; aduersatiue. de hoc in auē. de here. z falc. in p̄n. col. j.

Vepres dicunt sp̄sne que vl̄ prendūt z lace rant carnes z vestes. fm Jo. an. in cle. Du. dum. de sepul.

Vesanus d̄r q̄ sine sanitate ē. sic vecors sine corde. vt. ff. de p̄bo. sig. l. male.

Vestiarij sunt qui vestium exercent negoti ationem.

Vestibulū fm Azo. ē locus aū ostiū vtrius qz domus. vel prim⁹ aditus. seu introitus. vel portic⁹ zc. et tect⁹ erat q̄ vt vestimento te gis homo. vel d̄r ab auc. i. salutatioe que fie bat ibidem stantibz.

Vestimentū d̄r omne illud qd̄ induimus. Vestimēta interpolata. dicūt veteres vestes iterum polite.

Vestis p̄gata vl̄ p̄tita. z de calig. scabatis habet in cle. ij. de vl̄. z ho. cle.

Vides est p̄bū fictiōis. vt. ff. de vl̄ z vl̄ ar. l. j. s. deieciisse. z p̄ Bar. in. l. si is q̄. de vsuca. z glo. in p̄bo habere vides. in. c. nō minus. d̄ immunita. eccle.

Veterani sunt milites emeriti. i. extra militi am p̄p̄ sua merita positi. C. de vetera. in ru bri. z in legāda sacri Martini vbi d̄r q̄ im perator p̄cepit q̄ veteranoz filij sciētis mi litari b̄ implicarent.

Vetus ius. Requies. s. Jus.

De Vi

Via est ius eundē ambulandi: vehēdi vehi culum: z iumentū ducendi. ita q̄ ille cui cō petit ius vie potest illa facere. Et differt ab actu. qz plus p̄tinet via q̄ actus. Nam via iter: actū: z ius in se p̄tinet. Item eo p̄tētus ē actus vt iumentū agat q̄s. z si nō vehicu lū. plus enī vehiculū occupat q̄ iumentū. In oia necessarium est vtrūq; posse agere. Item via h̄z ius trahēdi lapides ligna vel trabes. z ferēdi erectā bastā. qd̄ nō h̄z act⁹ nisi de h̄ specialiter p̄uenisset. s. a tergo du cere vellet itinera nō in collo. qd̄ potius vl̄ det rigorosum q̄ equū Itē vie latitudo ad vehēdū vehiculū si latior vel angustior nō designet p̄ p̄bentes. l. xij. tabul. Diffinit s̄z octo pedū p̄ rectū. vbi via ē recta nō tortuo sa. s. in amfractu. xij. pedum. l. vbi reflexa ē qd̄ in actu nō oportet. vide. s. Vehiculum

Ubi bonorum raptorum. Actio ubi bonorum raptorum
 Vicari? fm Goff. est qd vices alicui? gerit. si-
 ne in officio pretioso siue non pretioso. vt. C.
 de offi. ei? qd vi. ge. p totu. z de off. vicar. p to.
 z de off. archid. c. j. z de of. archiepisc. c. j. in fi.
 Et sciedu qd illi vicarij d quibz i legibz sub
 illa rubri. positis tactas sunt non delegati. sed
 subdelegati vel ordinarij iudices. Nam eli-
 gebant in certu tps qd ordinarijs pfixum
 vt ipi vices ordinarior pntiu z viuientium
 suppleret. Erant z alij qui gerebant vices mor-
 tuor z absentiu qui z suffraganei appella-
 bant. hii oia poterat agere qd pertinebant ad
 iurisdictione pter vltimu suppliciu z mebru
 abscissionis. vt. C. de of. vica. l. ij. z vicari? ec-
 clesie est p sbyter qui vice pncipal' rectoris
 deseruit ecclesie. Et sunt qtuor spes vicarior
 Quidam sunt ppetui ad parrochiales ecclesias
 pstituti. vt in. c. B. ppetu? d f. in i. tru. z. c. ex
 tirpade. de pbe. Quidam non ppetui sz ad ali-
 quos act? pstituti vt tpales. de quibz in. c.
 puenit. de appella. Et isti dicunt mercenari-
 ri. vij. q. j. nihil. Quidam sunt speciales non ad
 cura sed ad certu locu: articulu: vl' actu psti-
 tuti. de quibz in. c. tua. de offi. vica. Quidam
 nec ppetui. nec ad cura: nec ad certu actu. sz
 generalr dan? ad omia. vt vicarij in curijs
 epoz. De h glo. optia in de. qd de eccl'ijs. de
 offi. vica. Et vide in lectura Imole. Item
 vicarij dicunt illi qui vt cuiuscuqz vice co-
 pleant vl' gerat sunt pstituti. Un vicari? dicitur
 quasi vice gerens.

Viccomes fm Spe. e. ti. dicitur ille cui dñs te-
 poral' comittit executoris iurisdictionis siue in
 aliqbo castro. z sictale vocat vulgarit lum-
 bardu. z aliq in pñmonio bti Petri.

Vicedominus fm Spe. eo. ti. pprie fm iur-
 ra est qui pect rebz episcopali. lxx. dis. Co-
 lonus.

Victores serui sunt quos quis habet victos
 parendi gratia.

Vice? noie intelligit omne illud qd necesse
 est homi ad viuendu.

Vest? vice bz vice? ff. de p. sig. l. vice?

Vidua est non solu illa qd desit esse nupta. vt
 in. c. vidua. xxxiij. dis. Ubi respectus habe-
 tur ad comune vsum loquedi. Veru z pro-
 prie etia illa que nunqz fuit nupta. vel que
 non habuit viru. ff. e. l. manifestu. Et dicitur
 vidua quasi viro priuata. vel sine dualita-
 te. vt. l. malu. §. vidua. ff. de p. sig.

Ville dicunt edificia rustica. z villa pontif-
 ciuitate. de celi. venerabili.

Villici dicunt serui qui ad villam mittunt. vl'
 sunt qui in villis morant. Item villic? est gu-
 bernator.

Vide? interdum est signu pñtat? non fictiois. l. ser-
 uum filij. §. si qd re. ff. de leg. j. glo. §. pcor.
 Et quqz videt fecit finiam diffinitiuam. vt. c.
 pterea requisit. de app. z rñdei de iure p ipm.
 vt. c. j. de iud. l. ij.

Vinu absynthiatu est cu melle z absynthio
 confectum.

Vinu pyncenu z thyraciu dicitur a loc. xxxij. q.
 iij. c. pleriqz.

Viuarium dicitur indagatio ubi fere sunt inclu-
 se. vl' dicitur loc? in quo pisces seruant vt ibi
 viuunt. fm Jo. an. in de. ne in agro. de ita.
 mo. Et differunt viuaria: saltus: foreita: ga-
 rena: insula: zc.

Vinaria pprie sunt torcularia seu dolia z cetera
 vasa vini qd etia ad aliu vsum transferri pnt
 Et tadinu vinaria dicunt qd diu vinu hnt. vt
 ff. de ver. sig. l. vinaria.

Vinarij dicunt ebriosi. Etia vinari? est ore?
 ubi crescit vinu. l. ediles. §. pedit? vt. l. vina-
 ria. ff. de ed. edic.

Vicini fm Bar. in. l. si tert? ff. de aqua plu-
 ar. dicunt. quosqz vox hois exclamatis audi-
 ri pot. l. j. eodem tecto. ff. ad sill. Et intelligi-
 tur d voce comuni non nimis gracili. nec ni-
 mis tubali. sic vox thauri. Etia dñ clamans
 medio mo sit nec in tecto vl' apice turris: nec
 in cellario.

Vindicta dicitur mod? manumittendi. z dicitur a noie
 vindicta ptoz? pga qd ipe caput fui ragebat
 hec pba solenia dices. Absuro te libez mo-
 re quiritu. Un Persius. Vindicta postqz
 mes a ptoze recessit.

Vindicta fm alios est ipa libertas qd apud
 iudice dat. z dicitur data sort? a iudice suo vitel-
 lior. als liberoz qd vindicauit ciuitatem ro-
 manam p iuratiõe dñor suoz z republica fa-
 ctam detegedo. ppter qd apud pñtiu liber-
 tate psecut? est. siue libertati a pñlo donat?
 siue p comodum obretn est. vt ois illa libtas
 qd a pñlo dat. vl' a mgo qd vice pñli gerit dicitur
 vindicta. Hec Azo. in sum. C. de vindi. z li-
 ber. et. apd pñl. manumississet.

Vir z vxor dicunt illi qui matrimoniu pce-
 runt p verba de pñti. de futuro spsalia. Re-
 quire. §. Sponsalia.

Virginitas est in carne corruptibili perpetua corruptiois custodia. Itē virginitas corrupta restitui nō pōt. C. de rap. §. gl. l. vnica. circa pñ. ubi maxie cū rē. z. xxij. q. v. si paul. vbi dicit Hiero. Audacē dicā cū oīa possit deus suscitare pginē nō pōt post ruinā. valet qd dem liberare de pena. sed nō valet coronare corruptā. Et infra subdit. rectius fuerat hoīem. l. pginē subijisse iugitū z ambulasse p plana q̄ ad altiora tendentē in inferni pfunda cadere. z si dicat. De pōt exoculare restituere vsum. §. corrupte pginatē. Rūdesq. nō est sile. qz de nō pōt facere qn illa corrupta sit. qz factū nō pōt ēē nō factū vī dī qz nō refert ad carnis corrupte restorationē. s; ad pginā palme retributionē. et sic nō pōt. l. nō pgruit ei potētie. z est pstinā corruptā coronare aureola. Itē pginatā florē nō amittit p violentiā stuprata. vt. c. ita ne. z sequentibz. xxij. q. v. Etā melior ē pgitas mēt̄ q̄ carnis. vt. c. tolerabilius. e. q. z pena capitis punit qui tñ attētare cū effectu tñ ausus fuerit virgines sacratissimas etiā cā mīmonij lūgendī. vt. C. d. epl. et de. l. si q̄s nō dicā rape.

Virginitas pñ. ij. Et h. est que habentē pfectū z opus eius bonū reddit. z dī quasi verus tuens a vicijis pseruans. de pe. dī. ij. Illa aīa. z. c. seq. Ro. Jo. an. in. cl. j. de sum. tri. z fide catho.

Ussitatio quō z qñ fiat p archiep̄m. z q̄ crīmina puniēda sūt. z in quibz pcuratio fiat. vide. c. j. de cēsi. li. vj.

Violator ecclīe dī quicūq; sp̄am ecclīā frangendo ostia. capiēdo res suas inuadēdo priuilegia sua custodiēdo vel corrupēdo offendit.

Vis est rei maioris ipet̄ q̄ repellī nō pōt. Ut cui resisti nō pōt supple cōmode. ff. qd vi me. cau. l. j. z. ij. Et q̄t modis sumat. z q̄t actiōnes vī interdicta introducāt. no. in. c. ad audiētiā. e. ti. in glo. ij. Cui glo. effectus infra patebit. Est generalis qñq; Unde fm Bos. z Azo. e. ti. Vis est quintuplex. s. Impulsua: ablatua: expulsua: z turbatua: z inquietatua. vide infra.

Vis cōpulsua est p quā cōpellit quis ad faciendū illud qd nō faceret si esset liber. arbitrij. nec cōpelleret q̄ imponit necessitatez p̄tārolūtari spōtance. z ex hac vī orit actō qd me. cau. ff. eā. l. j. in ff.

Vis expulsua qñ q̄s ei cū dī pōssessioe sua Et fm istā inducīt interdictū vī vī. z est tñ rerum imobilīū. vel de his q̄ imobilibz coherent.

Vis ablatua est rex mobilīū. z hec inducit actionē vī bo. rap. in rebz mobilibz. Est em̄ circa mobilīa tñ. vt. ff. de vī z vī ar. l. j. §. si fundus. z. §. ij. z insti. vī. bo. rap. §. sed nedū talia. p illam em̄ alicui bona suā vī res sua vel res sue violētē rapiunt.

Vis turbatua est qñ q̄s turbat i pōssessioe sua que inducīt interdictū vī possidentis in rebz soli. sed in rebz mobilibz inducit interdictū vtrobz. cū duo se possidere p̄tendunt eandem rem.

Vis inquietatua est q̄ introducīt interdictū qd vi aut clā. z dī inquietatua. qz nō sinit alium vī re sua quietē z arare. vī aliqd facere vī qñ alter vult alio iūto aliqd edificare i suo solo. vī forte iā edificauit. nec distinguitur in h̄ interdicto an iuste vī iniuste fecerit vt si q̄s a me phibit vī putās se phibēdū qd i meo faciat siue ius faciēdi habuerit siue nō vt. ff. qd vi aut clā. l. j. z dico fm Azo. i rubr. qd me. cau. accipit vīs put nullo mō pōt resisti. s; in rubr. dī his q̄ vī me. ca. si accipit. put pōt resisti. l. cū piculo. z est cōpulsua h̄ z ibi. Itē est qdā vīs publica q̄ fit cū armis. qdā priuata sine armis. dī or. cog. dīlect. in glo. vī. Itē vīs maioris dī ipet̄ rei cui resisti nō pōt. vt. s. dictū est. z de his q̄ vī me. ve cau. si. c. ad audiētiā. in glo. ij.

Vis negatiua est qñ res alicuius inquietat.

Vis publica est q̄ fit cū armis. s; vīs puata que fit sine armis. Insti. de pub. iudi. circa fi. in. §. Itē lex iulia. de vī puata. Vñ vīs puata rei deponit ab ordine rerū. l. multa bit in tertia parte bonoz. Sed deportatur cum vīs armata probatur. vt in glo. j. cū. dī or. cog.

Vis siue met̄ cadens in pstantē vīz est met̄ pene vel cruciat̄ siue amissiois oīm bonorum. z ista excusat nisi postea p̄senserit. vt i. c. de illis. ij. de spon. Alia est vīs vī metus nō excusans q̄ nō cadit in pstantē vīz. vt in. c. veniēs. z. c. p̄sultationē. eo. ti. Et nota qz pōt q̄s vim vī repellere. vt. c. significasti. ij. dī homi. z. c. si p̄o. dī sen. ex. z dī. j. Jus naturale. l. j. §. vim vī. ff. de vī z vī ar. l. sciam. §. q̄ cū aliter. ff. ad. l. aq. Et h̄ verū si repulsiō fiat in p̄tenti nō ex intervallo. vt. l. idē

est, sicut agitur, ff. de vi et vi ar. Dicit autem sic fieri in p[ri]ncipio quoniam fit flagrans criminis. Et est donec animus p[ri]ncipii durat, et non diuertit ad alios actus, vt. s. vii. ff. de vi. pall. Secundo dicitur fieri causa de fensiois non offensiois vel vltiscendi, vt. s. pe. in l. sciam. preall. Tertio debet fieri cum moderamine inculpate tutele. C. vii. ff. de i. i. j. c. vt famu. s. vi. de sen. ex. Et dat ibi talis conclusio, quod ista defensio est vera et iusta quod fit tunc et tunc quod est opportunum, vt in glo. l. j. C. vii. ff. de vi. pall. Tunc si defendens modum excedat non est p[ro]posito non tenet, xxii. q. iiij. non inferenda. Alanus et Iohannes distinguunt. Aut vis fit persone, aut rebus. De his vide glo. in c. significasti. pall. et c. dilecto filio. de sen. ex. l. i. vj. et in c. significasti. de per. et re. Vbi consideratis circumstantiis imponit p[ri]ncipia arbitraria illi qui se defendendo modum excedit. Quarto potest fieri quoniam habet iustum timorem offensionis, puta per minas alicuius qui minas exequi solebat, aut per occursum. Non enim oportet expectare quousque deest p[ri]ncipii, quod talis posset esse letalis. Sed an quis excedens modum in defendendo se vt cum posset euadere vulnerando occidit, puniatur de occiso. So. si voluit occidere non tamen occidit non tenet, s. vt culpabiliter punietur ex arbitrio iudicis, vt. l. si adulterium cum incestu. ff. de adul. et Bal. singulariter in c. j. de pa. te. in vsu seu. Item si accusatur de homicidio fecit articulum quod hominem occidit, s. fecit ad suam defensionem, et probauit quod articulo p[ri]ncipii, an debeatur absolutus per regulam in l. finiam. s. si cuius aliter. ff. ad l. aq. l. i. j. C. vii. ff. de vi. et s. vt vii. et i. de si furiosus. De homicidio Bal. singulariter dicit quod non. Sed venit potest puniendus, vt. l. j. C. de p[ro]f. Ro. quod etiam in defendendo debet seruari moderamen inculpate tutele. De hoc adijcere in p[ro]batione defensionem necessariam, putat non. Ludo. de Ro. in singularibus suis.

Vir non habet potestatem sui corporis s. mulieris, vt in c. quidam. de puer. et iuga. et xxvii. q. ii. super quod dicunt. Hec potest nisi ob causam fornicationis vxorem suam dimittere finit interpretatione laici eloquii. Hoc verum de his quorum ministerium carnali copula summum est, vt. c. ex publico. in fi. de puer. coniug. Nam vir et vxor per copulam coniugalem effecti sunt vna caro, vt c. ad aplicam. et c. cum sis p[ro]ditus. et l. Etiam vir cogitare debet quod placere possit vxori ergo minus quod dei sunt cogitare valet, cum qua si diuisus in duo plena sui non habeat pote

statem, vt. c. diuersis fallacijs. de de. coniug. Et est caput mulieris, xxii. q. v. Cum caput xxii. q. vj. non mechaberis, et c. Duo pueri. de despon. impu. et glo. in c. j. de clande. desponsa.

Vir denotat quandoque affirmationem. Nam quod vir fit fieri in dubium non existit, vt. c. ij. de cog. spi. l. i. vj. ff. de iudi. l. vj. certis ex causis. et xv. q. j. merito queritur. Quis etiam significat negationem, l. nullo modo, vt. ff. de leg. j. si seruus legatus. s. qui quique. Sic etiam dicitur. Vir bono paguntur exitu qui malo sunt inchoata p[ri]ncipio, et c. dis. Stramur, et j. q. j. p[ro]cipiat, et c. cum Paulus.

De W R

Vncia est duodecima pars assis, vt nati ex cubitis in domo succedunt in duabus vncijs id est in duabus partibus, et partium assis, si alij legitimi non supersunt. Cetera nomina assis Requ. supra Assis.

Vnde agnati, et vnde vir et vxor. Requere. s. Bonorum possessio. Et no. Ludo. de Ro. quod viro ducunt duas vxores, vel mulieri nubent duobus viris de iure civili est pena capitis, l. eum qui duas. C. de adulter. Sed de iure canonico debent vxori inscindit capilli et panni anteriores et posteriores, xxii. q. j. de benedicto. finit expositionem veram ibi et approbatam.

Vniuersitas finit Azo. in sum. quod cuiusque vniuersitatis no. est plurius corporum inter se distantius vno nomine sp[irit]ualiter eis deputata collectio. Est etiam studium vniuersale puilegiatum. Sed queritur si vniuersitas congregat, et aliquis beatus stialis deridendo et rixando turbat totam vniuersitatem qua pena talis punietur. Respondeatur quod excommunicatio triidua et electione de collegio. Tex. est singularis finit Ludo. de Roma. v. q. iiij. In loco benedictiois que dicitur esse non alibi. Item vniuersitas scholarium vbi p[ro]cipue per scholares regit disponere potest quod aliquis qui non sit de vniuersitate det vocem, vt c. scriptum. de elec. et l. c. iij. dis. abeuntibus, cum similibus. Sed nunquid si vniuersitas in vniuersitate dicitur cat ne ille admittatur valeat actus admissiois. De Ludo. de Roma dicitur. Tu qui paucis scis sicut ego dices hoc indubitatur per regulas quod maior. ff. ad municip. l. plane. ff. quod cuiusque vniuersitatis no. et de. j. de his que sunt, a ma. par. ca. Sed p[ro]ut est verum, Nam hoc

casu vnus q̄ntū q̄ mīnīm⁹ p̄tradīcēs red-
dit actū nullū. Hoc est dictū singulare, com-
postella, quē refert ⁊ sequit̄ Jo. an. in. c. scri-
ptū. pall. In nouella ⁊c.

Vno p̄textu fieri aliqd est fieri nullo alieno
actu interposito nisi fiat ex necessitate ⁊ actu
nature. vt superflui p̄deris depositio vel
medicīne acceptio vel breuis languor. vt
C. de test. l. cū antiquit⁹. Nec D. 30. ⁊ Sof.
co. ti.

De W D

Volūtas coacta etiā est volūtas. xv. q. j. me-
rito. ff. qd me. cau. l. si mulier. §. si dos. §. si
metu. Sed h̄ intelligit̄ sic q̄ non est libera
volūtas q̄ requirit̄ in mīnīmō. vt l. agēs
ma. de spō. cū l. l. ticia. ff. de p̄. ob. Nā volū-
tas ⁊ p̄positū distinguunt maleficia. vt. ff. d
fur. l. qui in iure. §. j. ⁊ l. diuus. ff. de sic. ⁊ est
glo. in l. fulcīn⁹. §. quid sit latitare. in p̄bo
anīm⁹. q̄ dat etiā quattuor modos pbandi
anīmū alicui⁹. Et dicit lex. Volūtares ho-
mīnū vane sūt. vt. ff. ad trebel. l. qui poterat
j. rīso. circa fi. Vñ h̄ nomē volūtas fecit ge-
neralr. l. cū rōne vl̄ sine rōne. vt. l. cū quidā
ff. d. lega. ij. Et in h̄ differt ab arbitrio qd si
gnificat velle cū rōe. Vbi aut̄ act⁹ ponit̄ in
volūtatē: volūtas fecit p̄ modū p̄ditōis. qz
sensus est q̄ act⁹ valet si velit. sicut cū ponit̄
in arbitrio: sensus est si arbitret̄. Vñ actus
pōt ponī in volūtatē ei⁹ cui d̄z q̄rī. ⁊ est cō-
ditional. ⁊ purificat̄ conditio declarata sua
volūtatē. vt. l. si ita exp̄ssum. ff. de p̄dī. ⁊ de
mon. S; in volūtatē obligādī nō pōt po-
nī. qz obligatio sua natura d̄z astringere ne-
cessario qd nō facit actu posito in volūtatē
obligādī in volūtatē alicui⁹ tertij incerti nō
pōt p̄c̄ ponī. Et p̄es nō vident̄ h̄ie anī-
mū p̄hēdī. sic nec eo posito in arbitrio. imo
multomin⁹. l. si merces. in p̄n. ff. de lo. ⁊ cō
duc. In volūtatē p̄o tertij pōt p̄c̄ ponī. et
valet si velit. ⁊ nō valet si nō declarat se vel
le. vt. l. si. de p̄emptio. ⁊ ven. ⁊ si velit stabī-
tur ei⁹ dicto siue volūtatē. Item qz nō videt̄
fieri iūria disponēti q̄ sic disponit̄. Itē qz
fieret differētia inter arbitriū ⁊ volūtatē.
Ultima aut̄ volūtas nō pōt ponī in volū-
tatē. puta heredis institutio vl̄ legatū. vt. l.
Illa institutio. ff. de here. insti. l. nōnūq̄. de
p̄dī. ⁊ demō. Et h̄ est positū. qz als i sim-
pliciter pōt ponī sicut p̄c̄. Ex h̄ patz q̄

quo ad oīa idē est in p̄ctu ⁊ volūtatē vl̄ia.
h̄ excepto qū ponit̄ in volūtatē tertij. quia
cōtract⁹ valet vt p̄ditional. Ultima p̄o vo-
lūtas nō valet qd est positū. Jo. fabri. di-
cit q̄ h̄ nomē volūtas ex cōmuni vsu intel-
ligēdi fecit idē qd arbitriū. Significat ergo
finaliter volūtas vt sua impositio. persona
cui insūgit̄ vel lex cū illis ei significatū dat
seu qd quouis mō p̄ferētis dicitat nisi lex ei
uilis impediat. Volūtas prima derogato-
ria significat put verba sonāt. Verbi grā.
Testator dicit cui bis legauero semel debe-
ri volo. postea Titio legat bis. puta primo
Stychiū postea Pāphylū. legatum tm̄ se-
mel debet̄. vt. l. si q̄s in p̄n. d. lega. ij. qz clau-
sula derogatoria significat p̄sensum deesse
legato eidē in scdo facto. Et p̄statio p̄ce-
dens in facto sequētī nocet. vt. l. qui in alie-
na. in fi. ff. de acq̄. here. legatū. Ergo scdm̄
factū qd als debet̄ nō debet̄. qz volūtas
testatoris in eo deest ex volūtatē p̄ma dero-
gatoria. Si ergo testator eidē ab eodē here-
de in eadē scriptura legat bis: eandē q̄ntas-
tem semel tm̄ debet̄ etiā nō p̄cedente volū-
tatē derogatoria. Si p̄o testator dicat cui
bis ⁊c. vt. s. ⁊ addit nō obstāt volūtatē p̄-
cedēte derogatoria. Vel sic addit̄. Et nō
lo clausulā derogatoriā h̄ casu locū habere
nūc valet vtrūq̄ legatū. qz p̄ba addita tol-
lūt significatū clausule derogatorie. ⁊ facit
unt volūtatē adesse vtrūq̄ legato. Itē ibi te-
stator in suo testamēto dixit. Sic nolo me
posse facere aliud testamētū ⁊c. Vel sic. No-
lo me posse imutare hoc testamētū. vl̄ no-
lo me posse penitere si fecero aliud testamē-
tū. valet etiā nō exp̄ssa priore volūtatē de-
rogatoria. Nec Bar. sic pbat. Licet p̄dicta
verba testator q̄ntū in ip̄o est aufert sibi libe-
ram testamēti factionē. Tū h̄ non pōt. l. sti-
pulatio. hoc modo. ff. de ver. ob. Et sic p̄dī-
cta verba nihil possunt significare. qz talis
volūtas nō admittit̄ iure. Ideo sequēs dī-
spositio valet ac si p̄ p̄dicta verba nō p̄dice-
ret. Sed si testator diceret. Si fecero aliud
testamētū nolo valere. qz hīc nō disponit̄
circa potestātē testandi. sed circa voluntatē
suā quā dicit̄ esse in futuro facto. nūc nō va-
leret secundū testamētū. nisi reuocata clau-
sula derogatoria. Ratio. quia lege cū illi nō
potest dari vel admitti hereditas in codicil-
lis. l. j. C. de codicil.

Volo h̄ verbū fcat put el^o significatum vel q̄libet adiunctū vel q̄libet circūstantia si gnificare dicat. Nam qñ simplr pferf fcat motū animi ad aliqd psequendū. Et cū nī hīl adiūgīf seu non apparer ad qd referf in iure nullus est effect^o. Et iā nō disponit per Bar. in apostilla hac. z etiā. C. de sum. tri. z fi. catho. l. j. Et no. in. l. q se pīs. C. vñ libe ri. q volo z nolo ū sūt opposita. qz volo ad omē tps referf. vt dicēdo. volo adire here ditatē. s; nolo ad pīs tps tm̄ referf. dicēdo nolo adire. itelligīf nē. s; postea veli. Et iō facit oīonē ambigūā. de q ambiguitate de verbo nolo no. dñs Antho. de Butr. in. c. līs. j. d spō. Sed ibi. Si ille cui relicta est electio dicit. Volo eligere hāc rē. fcatū illo rū verborū est ambigūū. qz pōt intelligi du plicit. Vno mō. i. p m^o mot^o me^o ferf in hāc rē. nō tū olibate. Scōdo mō p ipō actu ac ceptiois. i. accepto hāc rē. Si q̄r i q̄ hōz nroz sit retinēdū. Rñdēf si est tradit^o termi nus ad eligēdū seu deliberādū z in finet ter mini rñdes. Volo eligere hāc rē tūc signifi cat electio. Facit. l. sed si alto. ij. rñso. ff. ad trebel. cū dīc p^o oliberatōis tps. Et sic de liberatōis dat significatū. Facit. l. oīs q. ff. e. ti. Idē si ad interrogatōnē el^o cui^o interest eodē mō rñdes. i. volo eligere hāc rē signifi cato sumpto ex verbis p certo. Marie cuz dīcis p certo volo eligere hāc rē. si aut non est aliud vñ recipiāf significatū nīss ex ipīs verbis. tūc nō significat electio. āmo recipi tur pmo. i. p m^o mot^o finit in hāc rē. Itēz ibi legatari^o cui relicta est electō dicit volo hāc rem. significat electio. vt. l. ij. ff. d op. z elec. le. qz mot^o cū fcat p verbū volo referf ime diate ad rē p qd fcat acceptatio rei. Et idēz si heres institut^o diceret. volo hāc heredita tem. qz p hoc significat aditio. sec^o si diceret volo eligere. volo adire. qz tūc nō significa ref acceptatio z aditio. qz mot^o anī non fit imēdiatē ad rē. sed ad actū eligēdi vñ adēu di. Itēz ibi. Institut^o dicit volo esse heres si gnificat aditio. vt. l. iā dubitari. ff. de here. insti. Et sic aliō est dicere volo adire. z vo lo esse heres. qz p scōda verba significat sim plicit aditio. p pma nō. Et idē est dicere vo lo esse heres. z volo hāc hereditatē. Itēz ibi Volo relinqre significat. i. relinq. vt in. l. pāpbylo. §. ppositū. ff. de leg. iij. Et sumit si gnificatū ex natura vltime volūtatis cuius

est puidere in futurū. etiāz fauor el^o vt va leat dispositio. Itē dicēdo. volo p talē ge ri negocia mea significat mandatū. ff. man da. l. j. Itē vēdere volēs dicit. volo rē ven dere. p. r. z emēs dīat volo emere. p. r. signi ficat emptio z vēditio. qz p p bū pñt tps signat pñsus de pñt. sec^o dicēdo. vellē vē dere z vellē emere.

Votū est alicui^o boni cū deliberatōe facta p missio. vñ deo facta pollicitatio. xxvij. q. j. de viduis. ij. Et dī boni. qz de malo z etiā de re bona sine deliberatōe nō pcedit obli gatio. Nā de malo q̄s nō obligat. qz i ma le pmissis rescinde fidē. z in turpi voto mu ta decretū. xxij. q. iij. in malis. Dicit^o cū de liberatōe. qz votū qd ex facilitate animi po tius q̄ ex arbitrio discretiois emittit^o nō est vsqueqz obligatorū. vt. c. veniēs. e. ti. Et est triplex votū. Prīmū necessitatis qd q̄s necessario in baptismo pmittit^o. vt abrenū clare dyabolo z pompis eius. tenere fidem seruare decalogū. d p se. dī. iij. c. j. Scōm est voluntatis. qd quis voluntarie emittit sup his ad que ante votū nō tenef. vt conti nentie. abstinentie zc. Tertū est votū mixtū ex his duobz. i. pīm necessitatis. z pīm vo luntatis. Sed votū voluntariū subdividit^o tur in votū solenne z simplex. Vñ simplex est cui nulla solennitas adhibet^o. Solū au tē votū pñtē solennizat^o. Que aut vota re dīmī z cōmutari pñt. Vnde Hoff. i sum. e. ti. Itē votū obligat quē deo. Cū dī Voue te z reddite. vt. c. si xps. z. c. debito res. de lu reluran. z. c. magne. de vo. post pñ. S; q̄r tur pmo. Nunqd votū an ingressuz religi osi dissoluat^o p ingressuz de volūtate abba tis. Et videt^o qz nō. qz abbas nō videt^o pos se tollere obligatōnē deo q̄sitā. S; pñt ē vez p Hoffre. xx. q. iij. monacho. Scōdo q̄ rīf an dissoluat^o p fcatū mīfmonij accedente pñsu alterius pñgū. Solutio sic p glo. xxxij. q. v. voluit. Tertio filiūf. nō obli gat ex voto nisi de volūtate patris. vt. l. si quis rē. §. voto. ff. de pollicita. an hoc sit ve rū de iure canonico. So. qz nō p glo. xxx. q. ij. mulier. Cuius tres sunt rōnes. Nā filiūf fa. delinquēs etiā sine volūtate pīs dyabo lo obligat. vt. c. j. de delict. puer. §. z deo ob ligabit^o. Scōdo vouendo filiūf. duct^o spī ritu dei. z qui spū dei agunt nō sūt sub re gula. xij. q. ij. due sunt. z. c. Licet. de regula.

Tertio, qz votū est qd spūale, z in spūalibz pīa ptās nō curaf, vt, c. ff. de iudi. lib. vj. et glo. in l. aī ptoz. ff. de mīno, z in c. ex pte. d re. spo. Itē nō vouere sancti est qz votū p ut meli pōt nō pficere. Bz autē em pūmū tur qz votū fecerit z nō pfeceat qz si sine vo to moztui sunt simplr de fide. xij. q. i. s. qdū qz. Vel describit sic. Votū est animi conce pū cū deliberatōe firmatū.

De MR

Urbs simplr plata ppli Romani ciuitatem fecat anthonomatice. Insti. de iur. na. s. sed quonīs. Urbis autē appellatio murī aut cō tinentibz edificijs finit, vt, c. significauit. de pe. z re. ff. de ver. sig. l. ij.

Urbana pda oīa edificia accipim nō solū ea qz sūt in ciuitatibz vl oppidīs pstituta sed etiā in rure. nisi forte stabula sint. qz loc nō facit pda urbana. s. materia, vt, ff. de ver. sig. l. ij. Uide. s. p. dēdū.

Urbanoz pdaoz scrutantes. Reqre. s. Ser uitates.

De MB

Usuari est qz alicui rei vsum bz, vt si tu quis es dñs hui serui pferens siue pcesseris mī bi vti mīsterio eius salua ppteritate z dñio. Vñ usuarij dici pnt clerici qz nō pnt ven dere nec testari siue donare d bonis ecclie. sed victu tñ z vestitu debēt esse pēti. r. q. ij ep̄s habeat. z. c. cū pstat. de pig. fm Bēn. An aliqs dō clerici pnt usufructuario com parari ad quē pntet oīm fructuū pceptorū ius diuidēdi. s. qzū usufructuarij i morte et in vita sūt suoz dñj z el debita z qdūqz cā soluere pnt. Tñ fallit in plat seclariibz qui redditibz suis puenitibz els rōne platōis soluere nō pnt debita nisi essent p utilitate ecclie pcta. Cōpetit g usuario ius z vsus. s. nō pōt vēdere. locare. vl alienare. s. solū ad vsū suū z familie sue pōt vti fuitute tali. vt in ort. fundis. z silibz si qz habeat i his ser uitate vsus.

Uus est ius vtēdi rebo alienis salua rez sub stātia ppteritate z dñio. z quō accipiat. Vñ de Archi. de off. dele. c. qzuls. l. vj.

Usufructuari est qz fruct z vti rebo alienis. vel qui res suas nemini furat. ff. de serui. l. in iure cōmuni.

Usufruct est ius vtēdi fruendi alienis rebo

salua substātia rez. vt. ff. de vsufr. l. ij. z ius in corpe qz sublatō z ipm tolli necesse ē. De structa em domo destruit z vsufr. qz bz in ea. vt. ff. e. ti. l. ij. z no. fm Bzo. in sum. C. e. ti. qz vsufr. formal dñs ius. i. fuit. s. vsu. cau sal fm quē aliqs bz cām dñj nō dñ fuitus Et ponit h fruēdi z nō i diffinitōe vsus. qz differūt ius vtēdi z fruēdi. vt infra patebit Et vtēdi dñ ad differētiā creditor qz bz ius in pigre. nō tñ pōteō vti. imo furtū cōmiz tit si eo vti vl fm vtēdi ponit ad differētiā vti dñj qd habet in rebo alienis sicut em phytheota z feudatari habet. s. fruēdi fm Accur. z Bēn. dñ ad differētiā nudi vsus. qz mīn est i vsu qz i fructu. Dicit i rebo alie nis. qz sua res nemī fuit. Salua rez substā tia dñ ad differētiā supficiarij z emphyteote qz nō tenent reficere edes. S. z vsufr. tenet. z etiā tenet ad tributū. qz ad cū pntet fruct. Vñ Bē. ex pōit salua rez substātia. i. ne pe reat i toto suba. Accur. ex pōit salua suba. qz tādū durat vsufruct qz dñū durat suba. Et nota differētiā int cū qz bz fuitute vsus. z cū qz bz fuitute vsufr. qz is qz bz solū fer uitate nudi vsus. ita vti qz fruct nō pcpit sic possū vti eq māta qz fruct inde nō pcpit pta sic qz p nō sit me. sic silr qz bz vsuz tñ alicui fūdi nō pōt vti pomis. oleribz z ce terz fructibz ad vsū suū qd dñanū. Ille autē cū cōpetit fuit vsufr. pōt oīa hec facere.

Usucapio est acq̄sio dñj vtilis directa rel aliene p p̄tinationem possessiōis tpe lege diffinitū. l. p spaciū tps a lege diffinitū. ff. e. ti. l. iij. Verbi grā Emī rē mobilē a nō dño bona fide. putās rē esse vēdēt. z p p̄tinuuz triēniū possideo sine inēruptōe ipo iure effi cior dñs illi rei. directū aut dñum bz ver z pncipal dñs rei S. vtilē dñuz dñ qū qz in p̄tate nō est dñs. S. bz vtilitate rei ac si esset dñs vt feudatari. vasall. z siles. z dñ vsucapio. qz vsu qdā z p̄suetudine posside di cepi z acq̄siuit dñum. Scdo in rebo mo bilibz vel se mouētibz. Nā imobilia nō dñ cūnt vsucapi p̄re. sed pōt p̄scribi. In im obilibz em p̄scriptio locū bz. Tps entz a lege diffinitū est triēniū i vsucapioe. S. in p̄scriptiōe statuit decēniū inē p̄ntes. z vī gēniū inter abñtes. vt insti. de vsuca. Et da tur vsucapio ne dñia rez sint i incerto pro publico bono introducta. vt. l. ij. ff. e. ti. Cō trā eq̄tate naturalē. ff. de neg. ge. l. ij. in filz d

ad. 2. d. l. nā natura. Nā locupletari nō d3
q̄s cū alteri dāno. fm regu. locupletari. de
reg. in. l. vj. 7. sic aliqd ē equū 7 aliqd bonū. vt
C. d. pac. pū. l. hac lege. Et qñ opponit eq̄
tas sc̄pta p̄fert rigori sc̄pto. Sol. vez ē du3
vniq3 sc̄ptū est i spē. s3 in p̄all. l. nā natura.
eq̄tas est sc̄pta i genere. 7 h rigor in spē. ḡ p̄
fert rigori. Et iā i vsucapioe vl̄ p̄sc̄ptōe ver
sat qdā eq̄tas natural̄ q̄ suadet postq3 quis
iusto título bona fide. certo t̄pis spacio rē
tenuerit dñū acq̄rere d3. 7 i p̄tē dñō q̄ ne
gligēs est tāto t̄pe rē suaz q̄rere 7 custodire
rē. Et sic nemo d3 locupletari rē. nisi subit
cā. vt h p̄pter cōem oīm vtilitatē. 7 vt aliqñ
sit litiū finis. l. si. ff. p. so. Ubi dā hec ratio.
Idō exceptio p̄sc̄ptōis est exceptio lit̄ finit
te. 7 opponit sic alie lit̄ finite exceptiōes.
Vsq3 stat qñq3 inclusiue. vt. ff. d. senat. l. si. et
c. j. d. or. ab epi. q̄ re. Qñq3 etiā exclusiue vt
c. cū dilect̄. d. si. instru. vbi d3 q̄ vsq3 ad dif
finitūe snie calculū pōt̄vtraq3 ps exhibere
instrā. Est ḡ dictio vsq3 significatiua vlti
mi termi ad quē. sic dictio a vl̄ ab p̄mi t̄mi
a q̄. Itē ibi v̄do vl̄ dono hunc fundū q̄ est
mē vsq3 ad cimiteriū vl̄ vsq3 ad eccl̄iā fcat
exclusiue. Rō. qz materia subiecta nō patit̄
sensū inclusiōis. l3 h etiā ageret p̄ disponēte.
S3 ibi ab eccl̄iā vsq3 ad cimiteriū est loc⁹
diu iur̄ vl̄ religiosus sumitur inclusiue. qz
materia subiecta iporat sensum inclusiōis
Itē exclusiue. vt ambulatoria est vltia vo
luntas vsq3 ad mortē. vt. l. iij. ff. de adi. lega.
S3 dicēdo vsq3 ad vite exitū s3a ponunt̄
inclusiue. Itē inclusiue ibi. mior dā tutor
vsq3 ad pubertatē. Sed exclusiue ibi. V̄
do tibi agrū vsq3 ad illū fundū q̄ est vicini
qz nō disponit quis de re aliena nisi habe
at in mādāt. Itē inclusiue ibi. Do tibi iter
vsq3 ad kalas Martij. Sed exclusiue ibi.
Promitto tibi dare. x. quolibet die vsq3 ad
klas aprilis. Rō. qz volūtas disponēt̄ cō
iecturā in p̄ima ex fauore dlatiōis 7 debi
toris. Facit. l. arrisan. ff. de act. 7 obli. S3 i
scda p̄lecturā ex obligatiōe q̄ stricte capit̄.
Itē inclusiue ibi. Do tibi in p̄niam dicere
septē psalmos singulis dieb3 vsq3 ad kl̄as
Iulij. S3 exclusiue ibi. Snia lata a iudi
ce desoluedo quolibet die vniū florenū vsq3
ad kl̄as Iulij.
Usura sic cōter d3 est q̄qd p̄ter vsum sorti
accidit vl̄ accedit. fm Boffre. xliij. q. iij. ple

riq3. Et addit spē int̄rōe vl̄ pacto p̄cedēte.
Sola em̄ spē vl̄ expectatiōe viciū vsurariū
d̄bit. vt. c. j. 7. c. c. sulu. de vsur. 7. xliij. q. iij.
si fenerari. Et h cū p̄ncipali h3 spes 7 ex
pectatio lucr̄. als si ob charitatez moueat̄
q̄s ad mutuādū. 7 scdario speret de aliq̄ re
tributiōe nō putat̄ viciōsuz. ar. ad h. lxxij.
dis. in singul. 7. lxxij. d. si officia. lxxij. d. qd p
derit. fm Boffre. Itē usura est vbi pl̄ recit
p̄t q̄ datum est. Et diffinit̄ fm B3o. Ce.
ti. sic. Usura est qd p̄pter vsuz rei p̄cesse dāt
p̄cesse. i. date vl̄ mutuate. Vñ usura d3 ab
vsu 7 es cris. quasi vsuera. i. vsu eris data.
sc3 pecunie. cū noīe pecunie quicqd hoies
habēt p̄tineat̄. j. q. iij. totū. Et nota q̄ om
nis usura p̄stāt sup facta dilatione ad an
num. Unde quedā usura vocatur centesi
ma illa que. s. infra annuz equiparat̄ sorti.
Quedam vocat̄ sextupla a sex qd est totuz
7 plica. i. pars vel medietas que etiam alio
noīe dicit̄ culion. ab enu qd est medium. et
olon quod est totū. 7 est illa usura que totū
cōtinet 7 medietatē totius. Quedam s3o est
triennis. s. q̄ p̄stāt vsq3 ad tertā p̄tem cente
sime vl̄ sortis. Quedā semis q̄ p̄stāt ad me
dietatē sortis. Quedā bes q̄ p̄stāt ad duas
ptes sortis. Item quedā usura est fenus sor
tis. 7 quedā fenus feneris. Nā usura dicit̄
qd vl̄tra sortē recipit̄. vt. c. si. xliij. q. iij. S3
fenus dicit̄ lucrū de vsura sumptū vel vsu
ra vbi ad mutuū restituendū nō fuit certuz
t̄ps determinatū. 7 fenus vbi determinatū.
Est tñ distinguendū inter vsurā 7 rē illam
qua usura cōmittit̄. Nā q̄ ab vsurario exi
git p̄rie est lucrū qd vl̄tra sortē exigit̄. s. lu
crū restituendū. Sed res in q̄ usura cōmit
tit̄ est mutuū. d̄ q̄ lucrū p̄dictū gignit̄. S3
vtrū de vsura cognoscat iudex secular̄ vel
eccl̄iastic⁹. nō. plene p̄ doc. i. c. aū sit. de fo.
cōpe. 7. xj. q. j. in sum. c. ex lris. de iure iur. et
est glo. nō. q̄ incipit̄. Cū repetunt̄. in cle. d. i
spediōsam. de iudi. 7. xliij. q. iij. quid dicā.
Sed breuiter si q̄stio vsurarij est q̄stio facti
iudex secularis cognosceret si q̄stio iur̄ sol⁹
iudex eccl̄iasticus cognosceret. Et infra q̄ntū
tempus exceptio vsurarum debeat proba
ri. Hostien. 7 Jo. an. singulariter in nouel
la dicit̄ q̄ infra octo dies a die p̄posite excep
tiōis. ar. c. pla. de excep. li. vj. Et p̄ certo ē
extranea inductio. vt dicit̄ Ludo. d. Ro. Nā
ille tex. reuera loquit̄ in exceptiōe excōica

tiōis. Hoc etiā p̄firmat Lap^o abbas in al/
legatiōibz suis. alle. ly. ad fi. Et subdit Lu
do. de Ro. Ego Rome decidi p̄rium vide
pulchrā rōnem q̄ imo infra. xv. dies. p̄bari
debeat. Nā q̄ vsurā extigit raptor est latro z
spoliator. vt. c. si quis vsurā xiiij. q. iij. S3
exceptio spoliatiōis. p̄bat infra. xv. dies. vt
c. frequēs. de resti. spo. li. vj. Igit̄ rē. Qd̄ est
menti tenendū.

Usurari⁹ manifest⁹ q̄s dīcat. vide. c. j. z. ij. de
vsur. li. vj. Et vltra h̄ dicit Barth. q̄ sit il
le qui vsurari⁹ ex libris suis p̄uincit. alleg.
cle. j. de vsu. z. c. si sincera. fly. di. sane. xxiij
q. ij. z. l. j. S. editōes. ff. de edē. Scd̄o ille q̄
p̄fite^r corā sacerdote se esse vsurariū. q̄ vsu
rari⁹ iudex est sacerdos. z sic p̄fessus coram
suo iudice erit manifest⁹. vt. c. quē penitet. z
de pe. dis. vj. Jo. an. dicit h̄ v̄z si assint tes
tes. vt. c. quēq̄. de vsu. li. vj. Idē seq̄ Jo.
de ligna. q̄ iudiciū fori penitentiōnal nō in
ducit illos effect⁹ q̄s iudiciū fori p̄tētiōis.
qd̄ ideo sit manifest⁹. q̄ p̄fite^r corā iudice
aīenisi assint testes. Tertiō d̄r ille vsurari⁹
manifest⁹ q̄ habet altare patū. Sūt ḡ vsura
rii triplices. P̄mi notorij. qui habet alta
re p̄tinue paratū semp mutuātes. Scd̄i nō
notorij sed manifesti. q̄ nō h̄nt altare conti
nue patum. sed interdū mutuātes. Tertiū p̄
famā t̄m manifesti sunt.

Usurpare est aliq̄ue p̄ rōnē ius vsu v̄l cō
suetudinē cape. inuadere v̄l p̄sumere. Vide
Albe. de Rosa. in dīctio. suo. quasi vsurpa
tio. Ubi plene.

Usurpatio est interruptio vsucapitiōis. vt. l.
ij. z in Rubr. ff. de vsucap. z vsur. Et dicit
ibi tex. q̄ oratores usurpationē frequentez
vsu vocāt.

De WZ

Uti z frui differūt sic. q̄ vti d̄r ille q̄ ita vti^r
re q̄ fruct⁹ nō p̄cipit. sic possuz vti ad vsu
q̄tidianū z misterū eq̄ tua ita q̄ fructū nō
p̄cipit. s. q̄ p̄ nō sit meus. sed is q̄ alicuius
fundī vsu h̄z pomis z oleribz vti pōt ad
vsu q̄tidianū. nō t̄m donare v̄l v̄dere po
test. Frui p̄o d̄r ille q̄ fruct⁹ p̄cipit. z sic vsu
rari⁹ h̄z vsu rei. vt cui dñs nemor⁹ p̄stituit
vsu nemor⁹ ad necessitatē suam z familie
sue vt accipiat ligna: olera: poma: flores zc.
q̄ nascunt in nemore p̄ se z suis p̄uis. non
t̄m v̄dere p̄mittit ip̄m al̄s fruerē. q̄re cleris

ci dīci possunt vsurarij. vt. s. dīctū est.
Uti possidet⁹ est qd̄dā in dīctū cū possessor
in q̄tat a nō possidete. vt iudex p̄ ipo dat
siniam. Si vñ fuerit tūc p̄nūciare h̄z i sūz
gulari nūero. vt ita possideas vt possides.
Si aut̄ plures tūc d̄z p̄nūciare in plurali
nūero. vt vti possidetis ita possideat. Ho
die t̄m honor⁹ cā cū hoies vñ t̄m loquunt^r
plurali fm̄oe vtunt^r dīcetes. B̄nueneritis.
trāsīte b̄n. Et ceperūt isti honorabiles vo
ces a Julio cesare. vñ z illud d̄r. Nos duo
turba sum⁹. hec Azo in sum. C. e. ti. z vide
glo. anpe. in. c. licet. de p̄ba.

De WZ

Vulua fm̄ Archi. xiiij. q. iij. pleriq̄. q̄n q̄s il
lud est qd̄ ex vulua nascit. v̄l est v̄ter porci
vel vber vaccinū. v̄l v̄lia. s. salictia.

Vulgar⁹ substitutio d̄r cū q̄s loco instituti
v̄l ei⁹ cui al̄s puta ab intestato est ius adeū
di in casu hereditat⁹ nō adite apponitur seu
subrogat. Vñ p̄ditio est semp si hereditas
nō adeat. Et d̄r vulgar⁹. q̄ in hūc casu seu
euentū fieri pōt a q̄libet q̄ testari pōt. z cui
libet q̄ ius adeūdi h̄z ex testamēto v̄l ab in
testato. q̄ volūtas talis disponētis simplr
admittit iure ciuili. sec⁹ in pupillari z alijs
substitutōibz. vbi n̄ simplr admittit. imo re
stringit z limitat. Et q̄nq̄ penitus non ad
mittit iure ciuili scripto. Et nota q̄ cōditio
sibi appositā si hereditas nō adeatur potest
duplr̄ intelligi fm̄ q̄ nō adire duplr̄ cōtin
git. s. vel p̄pter nolle adire. vel p̄pter nō pos
se. Et istud nō posse mlt⁹ modis pōt cōtin
gere. V̄l q̄ euenit furor v̄l depozitatio. vel
q̄ bonoz acq̄sitio interdicit. Vulgar⁹ em̄
substitutio semp p̄tinet p̄ditioē de euentu
nō adire hereditatē. l̄z tā in vnum casu vel
plures v̄l oēs p̄tinere possit. Cetera vide. s.
de Substitutōibz.

De WZ

Uxor soror⁹ for⁹ mariti z p̄cipat p̄ullegiuz
ip̄ius. vt. l. feie. ff. de sena. S3 nō iō p̄cubia
seq̄tur for⁹ sui p̄cubinarij. vt. l. d̄ iure. in fi. ff.
ad municip. z ē rō. q̄ castitas m̄rimonial
aliqd̄ mereri d̄z vltra q̄s fornicatio. s. d. l. d̄
iure nō h̄z locū i p̄cubia clerici. q̄ tal⁹ seq̄
for⁹ clerici. De h̄ sūt due no. glo. Ana. xxxij
dīc. eos. Alia. xj. q. j. clerici Rō q̄ nō pōt
negari q̄n p̄cubia clerici sit de familia eius

XC

sz familia clerici sequit ipi for. vt. c. iudica
ti. lxxix. dis. z in. l. ij. C. de epi. z de. z in p
hemio. ff. de. Hec Ludo. de Ro. in singula
ribz suis. Itē yroz fugitiua reuerfa in bre
ui nō diuertisse videt. vt. ff. de regu. iu. l. qd
quicqd. qz calore iracundie poti⁹ factū vide
tur fm Accur. ibidē. Et talē yrozē fugitiuā
et p⁹sequens furtiuā licitū est inquirere in
domo scholaris suspecti auctoritate iudicis
vt glo. in. l. iij. C. de epi. audien. z. l. si qd in
hoc genus. C. de epi. z clerici. z no. in. l. ij. C.
de ser. fugi. vbi plen⁹ p⁹ doct. de inq⁹sitione
cuiuslibet rei furtiue.

De XC
Enia dicuntur

Emunuscula qdā q⁹ dant esculetū z
poculetū q⁹ vulgo dicunt appensa
tiones. ceteraz p⁹ rez q⁹ vsum ediliū excedūt
magis p⁹ ie dicunt munera. Dicit em fieri
keniū de pomis. cū qd bz hospites fm Ar
chi. xij. q. iij. pleriqz. in fi.

Xenodoch⁹ est q⁹ xenonē alicui⁹ ciuitat⁹ pro
curat.

Xenon est dom⁹ in qua egrotātes recipiunt
curā z alimēt⁹ sustētant. vt. C. de epi. z de.
per totū.

Xenodochiū est dom⁹ ad hospitliū pegrinan
tiū deputata. vt quidā dicit. Sz tñ xenō z
xenodochiū eadē dom⁹ dici pōt. si in q⁹ valē
tudinarij. z senes. i. infirmi recipiūt z alunt⁹
Predictā aut differentia facietes xenō p⁹ lit
terā. z Xenodochiū dicūt cōscribendū p⁹
si. vide. c. iij. de reli. do. Et varia noia taliz
locoz hēs. xxiij. q. vi. sancim⁹. vbi de h. z. j.
q. ij. si qd boiem. ad fi. in auc. d. alie. emphi.
s. qm. in pn. col. lxx. z de eccl. s. fi. z est glo. in
de. p⁹ lras. de pben.

Xps est rex regū. dñs dñantiū. vt in cle. pa
loralis. de re iudi. c. d. morē. in fi. c. dic. z. c.
tua. ij. de deci. z Apoca. xix. c. vltra mediū.
j. ad Thymo. vj.

Xpi actio nra instructio demonstrat. d. elec.
c. significasti. d. sepul. c. j. xij. q. j. exēplū dñi
accipite. Fac. ij. q. j. de op⁹s. z de p⁹se. di. j. so
lennitates. ij. Itē xpi ad Belial nlla puen
tio. lucis ad tenebras nlla picipatio. iusti
cie z iniquitatis nlla cōscatio. null⁹ p⁹sensus
tēplo dei cū idolis. de pe. dis. j. c. si anteqz. in
fi. z dis. ij. c. si em inqt. a pn. post mediā co

luminā. Itē xps venerat in p⁹gine post disge
stū in for. glo. est in. l. Titia. s. seya. ff. de au.
z ar. le. vbi d⁹. Ab heredibz meis volo iu
beoqz signū dei. glo. dic vt crucē fm Hug.
Itē xps mortē elegit i⁹ cruce. ppter quattuor
p⁹rio. vt i illa pēdēs in aere se int⁹ deū z ho
minē mediatorē oñderet. disti. x. c. qm. z. j.
Thy. ij. Secdo. vt dāna obuientiā p⁹mis
parētibz p⁹ lignū vetitū restauraret p⁹ lignū
crucis. Tertio. vt dyabolū q⁹ vict⁹ p⁹ lignum
suparet p⁹ lignū. Quarto. vt euident⁹ oñde
ret p⁹ quibz restaurādis patiebat. s. p⁹ supis
angeloz ruinis repandis. p⁹ iust⁹ de lyngo
educēdis. p⁹ amic⁹ colligēdis z amādis. p⁹
inimic⁹ recōciliādis. glo. est sup p⁹bo crucis.
in cle. j. d. sum. tri. z fi. ca. Itē xps tres mor
tuos suscitauit. s. puellā i domo. p⁹ quā co
gitatio intelligit. Puer in porta ciuitat⁹. p⁹
quē act⁹ intelligit. Et Lazar⁹ in sepulchro p⁹
quē p⁹suetudo mala notat. Un. Dēs ma
la. mors int⁹. mal⁹ actus. mors foris vsus.
Tūba puella puer lazari⁹ ista notāt. Hanc
p⁹bo. hūc motu. lachrymādo suscitāt illum.
Xps i medio nascit eger hō. d. pe. di. ij. si ser
mo. z. s. tāqz. z. c. sicut tribz.

Xpianoz nomē pmo ortū est añ antiochiāz
vbi Ignaci⁹ fuit eps. xij. q. j. mutationes.
Nā pri⁹ oēs fideles dicti fuerūt discipuli vl
fratres. Sed postqz apli fecerūt p⁹cellū an
tiochenū. tūc dicti sūt xpiani. vt est glo. xxiij
dis. sacrosancta. z ibi tex. Et xpian⁹ fact⁹ ex
necessitate egritudinis nō potest esse cler
cus. nisi in duobz casibz. Prim⁹ est si defici
ant clerici in ciuitate. Secundus est si sancti
tas suadeat contrariū puta per lapsū bien
nū. vt. lv. dis. si quis in egritudine. Itē chri
stiani facietes se iudeos qua pena punian
tur. habes in. l. iudei. C. de iude. z in titu. de
aposta. et in tñ. ne san. bap. rel. fm Ludo. d
Roma.

De y
Conomus dici

Etur ille cui res ecclie gubernanda
dat. s. epal. z p⁹rie res canonicor.
Enā qñqz est vicedñs vl p⁹positus. j. q. ij.
saluator. Vide glo. in. c. impatoruz. de iur.
ca. vbi p⁹cor. Un fm Boffre. differūt yco
nomus z syndicus. pcurator. z actor. Nāz
yconomus administrat res ecclie. z aliqñ